

ÅRETS ARKITEKTURKOMMUN 2023

HSB – där möjligheterna bor

Sveriges Arkitekter

Innehåll

Bakgrund	3
Beskrivning	4
Arkitekternas bedömning	4
Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad	6
Årets arkitekturkommun	7
Vinnare av Årets arkitekturkommun	8
Ortsanalyser	10
Kommuner som i år fallit utanför topp 20	20

Bakgrund

Arkitektur är en ständigt aktuell samhällsfråga, men just nu kanske mer än på länge. Våra samhällen förändras, inte minst på grund av en snabb urbanisering, ett stort behov av bostäder och ett akut mål av att minska byggandets klimatpåverkan. Detta dessutom nu i ett mycket svårt läge där nybyggnationen kraftigt bromsats. Varje dag påverkas vi allihop av arkitekturen – vår livsmiljö.

Det är i kommunerna det händer. De har en nyckelroll för att möjliggöra bostadsbyggandet men även att se till att det vi bygger blir så bra som möjligt. Utmaningen har handlat om att både tillgodose bostadsbehovet och samtidigt utforma våra framtida städer och livsmiljöer i vilka vi inte bara ska bo, utan även leva, trivas och må bra. En utmaning som inte blir mindre när vi nu ser en kraftig nedgång i byggandet.

För att uppmärksamma betydelsen av att kunna arbeta både med att klara bostadsförsörjningen och samtidigt bygga en så attraktiv och hållbar stad eller livsmiljö som möjligt med ambitioner för en minskad klimatpåverkan har HSB Riksförbund och Sveriges Arkitekter tagit fram ett index som mäter vilken kommun som arbetar bäst med dessa frågor. Arbetet med att ta fram underlag och genomföra undersökningen som utmärkelsen Årets arkitekturkommun bygger på genomförs av det oberoende undersöknings- och analysföretaget Evimetrix på uppdrag av HSB Riksförbund och Sveriges Arkitekter.

Beskrivning

Utmärkelsen Årets arkitekturkommun bygger på två olika komponenter. Den första är ett index som är skapat utifrån en enkätundersökning riktad till Sveriges arkitektkår. I enkätundersökningen har arkitekterna ombetts bedöma dialogklimatet mellan kommunen och arkitekterna och även arkitekturkompetensen i kommunen, hur kommunen arbetar för att utveckla arkitektoniska värden med mera. Den andra komponenten i utmärkelsen bygger på offentlig statistik. Här värderas landets kommuner utifrån förmågan att planera byggande ställt i relation till befolkningsutvecklingen, hur väl planerna realiserar men också hur väl kommunerna lever upp till lagkrav vad gäller riktlinjer för markanvisningar, översiktsplanering med mera. Den offentliga statistiken är hämtad från SCB:s register rörande befolkning, boende och byggande. Vidare används uppgifter från Boverkets Bostadsmarknadsenkät för att studera hur kommunernas administrativa rutiner fungerar och hur de lever upp till olika lagkrav rörande planering, boende och byggande. Från 2020 och framåt har vi även inkluderat aspekter på kommunernas hållbarhetsarbete. Bedömningen av denna aspekt tar sin utgångspunkt i om den enskilda kommunen är medlem i föreningen Klimatkommunerna men också om kommunen ställer klimatkrav på byggmaterial i sina upphandlingar av byggprojekt.

Genom att använda en kombination av både professionens syn på hur samarbetet och dialogen fungerar och olika mått på kommunernas faktiska arbete utifrån offentlig statistik får vi ett mångsidigt perspektiv på bostadsplanering, byggande och arkitektur i landets kommuner. Detta flerdimensionella perspektiv ger utmärkelsen Årets arkitekturkommun.

Arkitekternas bedömning

Under sommaren har en enkätundersökning skickats ut till yrkesverksamma medlemmar i Sveriges Arkitekter. Sysselsatta i privat sektor har – om de i sin yrkesutövning har kontakt med kommuner – fått bedöma fem olika kvaliteter vad gäller de kommuner de har kontakt med. Sysselsatta i kommuner har fått bedöma den egna kommunen utifrån fyra olika aspekter.

Totalt har 1061 arkitekter besvarat undersökningen. I genomsnitt har varje respondent givit omdöme om drygt 2,8 kommuner, vilket gör att vi har närmare 3 000 omdömen om landets kommuner. Antalet arkitekter som svarat är nästan 100 fler än året innan och antalet kommunkontakter har i genomsnitt ökat från 2,3 till 2,8 kontakter per respondent.

I undersökningen finns omdömen om 229 av landets 290 kommuner. Det skall dock framhållas att en del – främst små kommuner – endast fått enstaka omdömen och dessa redovisas inte.

Den totala rankingen utifrån arkitektkårens omdömen omfattar i år fler kommuner än tidigare. I år har 93 kommuner tillräckligt och rimligt antal svar för att kunna bedömas. Dessa kommuner svarar för drygt 85 procent av landets bostadsbyggande de senaste fem åren.

Syftet med undersökningen är att fånga arkitekternas bedömning av arkitekturkompetensen i kommunerna, dialogklimatet och kommunernas strategiska arbete med arkitektoniska värden.

Följande frågeställningar har arkitekter i privat sektor omdömts bedöma:

- ▶ Arkitekturkompetensen i kommunen.
- ▶ Bemötandet från kommunens personal.
- ▶ Kommunens engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena.
- ▶ Kommunens nytänkande och vilja att pröva nya lösningar.
- ▶ Dialogklimatet mellan er och kommunen.

De kommunanställda arkitekterna har bedömt följande kvaliteter:

- ▶ Kommunen har ett stort engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena.
- ▶ Kommunen ser plan- och bygglovsfrågor som en strategisk fråga för kommunens utveckling.
- ▶ Kommunen anser att arkitektoniska värden är väsentliga i plan- och bygglovsarbetet.
- ▶ Kommunen är nytänkande och har en vilja att pröva nya lösningar.

Bedömningen har gjorts på en 9-gradig svarsskala och resultatet har därefter räknats om till ett indexvärde på skala 0–100. Där svaret 1 är 0 och svaret 9 motsvarar 100.

Indexvärdena totalt ser ut som nedan:

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Arkitekturkompetensen i kommunen	63	61	61	61	61	61	56
Bemötandet från kommunens personal	70	69	69	70	70	68	67
Kommunens engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena	64	63	63	64	63	64	61
Kommunens nytänkande och vilja att pröva nya lösningar	60	60	60	60	60	61	58
Dialogklimatet mellan er och kommunen	70	68	69	70	69	69	66
Privat sektors omdöme Index	66	65	65	66	65	65	62

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Kommunen har ett stort engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena	78	78	74	71	71	67
Kommunen ser plan- och bygglovsfrågor som en strategisk fråga för kommunens utveckling	82	81	79	78	77	74
Kommunen anser att arkitektoniska värden är väsentliga i plan- och bygglovsarbetet	80	78	75	73	73	68
Kommunen är nytänkande och har en vilja att pröva nya lösningar	75	73	72	71	70	67
Kommunanställdas omdöme Index	79	77	75	73	73	69

De två delarna har vägts ihop till det sammanslagna totalmålet ”Arkitekternas bedömning Index” som i årets undersökning får värdet 69. Det sammantagna resultatet blir något högre i år jämfört med förra året. Detta beror på att båda delindexen ökat något jämfört med förra året. De privatanställda arkitekterna är betydligt fler än de kommunanställda, vilket gör att deras inverkan på det sammantagna resultatet väger tyngre än de kommunanställdas bedömningar.

Värt att notera är att sysselsatta i privat sektor över tid värderar undersökta kvaliteter på en tydligt lägre nivå än de kommunanställda. Skillnaderna i resultat inom respektive grupp av arkitekter är förhållandevis små i årets undersökning. Det kan dock konstateras att resultaten trendmässigt synes stiga bland kommunanställda arkitekter. De privatanställda arkitekterna ger emellertid i princip oförändrade betyg på kommunernas arbete de senaste åren, möjligen något högre betyg i år.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Det andra indexet som används syftar till att belysa hur kommunerna skapar förutsättningar för byggande och hur väl detta motsvarar behoven. Men också i vilken utsträckning kommunen antagit riktlinjer för byggandet, har väl fungerande rutiner och följer lagar och förordningar.

Indexet rörande byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad omfattar åtta olika parametrar som poängsatts. Den maximala poängen som en kommun teoretiskt kunnat uppnå är 26 poäng, vilket då ger Index 100. Botkyrka är den kommun som uppnått högst poäng (22,0). På andra plats kommer Växjö med 20,8 poäng följt av Borås med 20,2. Botkyrka har uppvisat en stor förbättring inom detta index jämfört med tidigare, vilket också lyfter kommunen till en placering på topp 20 i det sammantagna resultatet.

Följande sju parametrar ingår i indexet:

- ▶ Genomsnittligt planerat bostadsbyggande i relation till genomsnittligt flyttnetto 2018–2022.
- ▶ Andel påbörjat byggande i relation till planerat bostadsbyggande 2018–2022.
- ▶ Balans eller obalans vad gäller boende för unga under den senaste 5-årsperioden.
- ▶ Om kommunen antagit riktlinjer för bostadsbyggande och i så fall vilket år.
- ▶ Kommunens användning av markanvisningar och uppgift om kommunen antagit riktlinjer för markanvisningar (enligt lag 2014:899).
- ▶ Senaste antagande år för översiktsplan (ÖP).
- ▶ Om kommunen har en uttalad arkitekturpolicy och en samlad strategi för arkitektur i kommunen.
- ▶ Medlemskap i föreningen Klimatkommunerna och om kommunen ställer miljökrav på byggmaterial vid ny och ombyggnad av egenägda lokaler och bostäder.

Uppgifterna som använts som grund för ovanstående parametrar är hämtade från SCB:s officiella statistik vad avser folkmängd, flyttnetto och påbörjat byggande. Övriga uppgifter är hämtade från Boverkets Bostadsmarknadsenkäter 2018–2023 och från föreningen Klimatkommunerna.

Det ska framhållas att de två första parametrarna som studeras sannolikt kommer förändras mycket under det närmaste året/åren (Genomsnittligt planerat byggande i relation till långsiktigt flyttnetto samt Påbörjat byggande i relation till planerat bostadsbyggande) Vissa effekter kan redan ses på kommunnivå. Inte i alla kommuner men möjligen i vissa kommuner.

Poängsättningen för respektive kommun har omräknats till ett indexvärde på skala 0–100.

Rankingen av kommunerna inom detta delindex omfattar landets samtliga 290 kommuner.

Årets arkitekturkommun

Måttet Årets arkitekturkommun består av de två ovan beskrivna delindexen. Vi har valt att ta fram ett medelvärde för respektive kommun dvs.

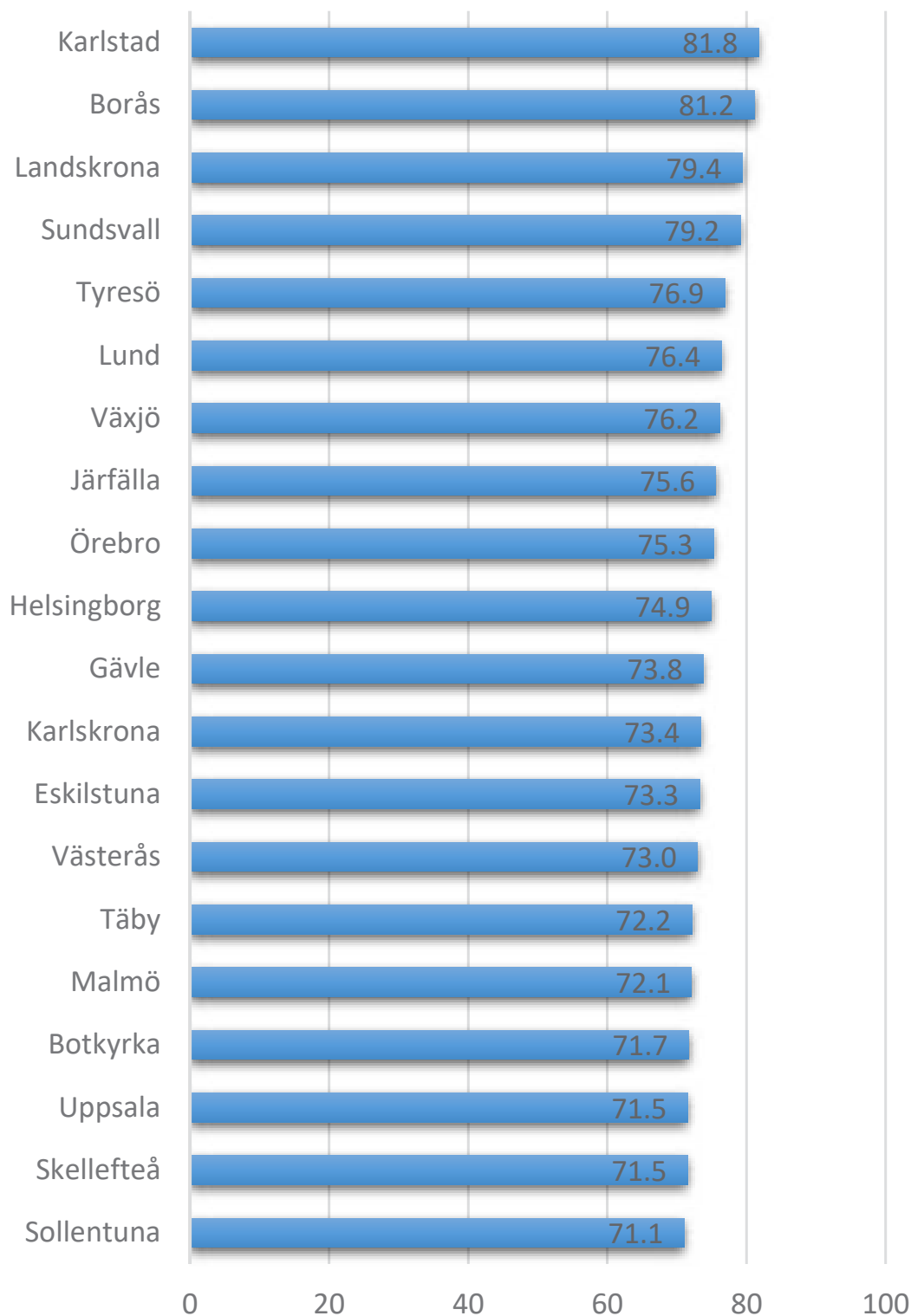
(Arkitekternas bedömning + Byggande, rutiner och lagar)/2

Eftersom vissa kommuner har få svar vad avser bedömningar från arkitektkåren har vi valt att begränsa listan. Detta gör att vi har 93 kommuner som fått tillräckligt med omdömen (minst 6) från arkitektkåren.

Årets arkitekturkommun 2023 omfattar således 93 kommuner. Dessa har under den senaste femårsperioden svarat för drygt 85 procent av landets bostadsbyggande.

Vinnare av Årets arkitekturkommun

Kommentar

Som framkommit av beskrivningen av hur utmärkelsen "Årets arkitekturkommun" är uppbyggd räcker det inte bara med att leverera en god service till arkitektkåren eller att ha väl fungerande rutiner, processer och byggande i kommunen. För att komma högst upp behöver kommunen både leverera service och ha väl fungerande rutiner.

2017 vann Örebro med två tiondelar framför Växjö och därefter kom Malmö. 2018 tog Växjö översta pallplatsen med tre tiondelar före Landskrona och med Örebro på tredje plats (Malmö kom femma). Malmö vann 2019 med ett tydligt försprång före Örebro och Borås. Men sedan 2020 har det varit samma vinnare – Karlstad. Skillnaden till tvåan har dock minskat jämfört med de senaste åren.

Förra årets trea – Borås – stiger upp till andra plats samtidigt som Landskrona faller från tvåa i förra årets ranking till att i år hamna på tredje plats.

Det är sjunde året som utmärkelsen Årets arkitekturkommun delas ut och det finns en del intressanta resultat att följa över tid. Örebro har vunnit en gång, kommit tvåa tre gånger och trea en gång. Förra året och i år ligger Örebro emellertid utanför pallplatserna men väl på topp tio. Över tid så är Örebro fortfarande den kommun som har bäst långtidsranking. Ny tvåa i långtidsranking är Landskrona som petar ner Malmö till en tredjeplats. Lund – som inte har några pallplatser – är fortsatt fyra i långtidstabellen, medan Borås – som har tre pallplatser – är femma.

Vi kan vidare konstatera att det genomsnittliga resultatet på topp 20 kontinuerligt ökat år för år. 2017 var det genomsnittliga resultatet på topp 20-listan 66,1. Året efter låg genomsnittet på 68,9. Följande år har snittet på topp 20 ökat med en till två betygsenheter per år och ligger i år på 75,0. För första gången får i år samtliga kommuner på topp 20 ett resultat över 70.

I år har det skett en regional förändring jämfört med tidigare. Antalet kommuner på topp 20 som kommer från Stockholms län har ökat och är nu fem stycken. Det gör att Stockholms län nu är det län/region som har flesta antal kommuner på topp 20.

Skåne-Blekinge har under flera år varit den del av landet som haft bäst representation på topp 20. Antalet kommuner från de sydligaste länen har emellertid minskat något de senaste åren och i år är det bara fyra kommuner kvar på topp 20.

Malmö är fortsatt den enda av de tre storstadskommunerna som når topp 20. Stockholm och Göteborg återfinns först på plats 27 respektive 28.

Det är fortsatt liten representation från kommuner i Västsverige (endast Borås och Falköping). Vidare saknas saknas representation i toppen från kommuner i Halland, Kalmar, Jönköpings och i övrigt i Västra Götalands län. Denna grupp län och kommuner svarar för drygt en fjärdedel av landets befolkning och nyproduktion av bostäder men är alltså nästan inte representerade i denna utmärkelse.

Fem kommuner har trillat ut från topp 20 och då naturligen ersatts av fem andra kommuner. Fyra av de fem kommunerna är återvändare till topp 20 men en kommun (Botkyrka) är nykomling.

Som nämnts tidigare kan den kraftiga inbromsningen i antalet byggstarter och nya bostadsprojekt som inleddes under andra halvan av 2022 haft viss påverkan på resultaten. Det synes inte fått ett kraftigt genomslag överallt men i vissa kommuner kan detta absolut vara en delförklaring till att resultaten i årets utvärdering förändrats. Kommande år kommer sannolikt effekten bli mer tydlig och i fler kommuner.

Ortsanalyser

Nedan följer korta ortsanalyser för de kommuner som ligger på topp 20. Siffran inom parentes efter kommunens namn visar förra årets placering.

1. KARLSTAD (1)

Karlstad vinner utmärkelsen Årets arkitekturkommun för fjärde gången i följd. Gapet mellan Karlstad och årets tvåa är emellertid mindre än det var förra året. Karlstad är dock fortsatt etta och framgången för Karlstad är en kombination av att arkitektkåren ger ett mycket gott omdöme samtidigt som delindexet rörande byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad är fortsatt bra. Det är dock arkitektkårens mycket goda omdömen som leder till att Karlstad vinner även i år.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Karlstad har de senaste åren legat bland de främsta när det gäller delen som rör byggande, rutiner och lagefterlevnad, så även i år. Den sammantagna bedömningen ger Karlstad samma poäng som förra året. Byggandet och planerat byggande är fortsatt på en bra nivå i förhållande till befolkningsutvecklingen och de delar som rör rutiner och processer fungerar fortsatt bra. Karlstad är medlem i föreningen Klimatkommunerna och ställer nu också klimatkrav på byggmaterial, vilket stärkt resultatet något. Samtidigt börjar kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen bli något äldre, vilket minskar poängtilldelningen något. I detta delindex når Karlstad en delad 16 plats bland landets 290 kommuner.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkårens omdöme om Karlstad ligger i topp, högst av alla kommuner på topp 20. Det är endast en annan kommun som är i närheten av de goda omdömen som Karlstad erhåller. Totalt har drygt 40 privat- och kommunanställda arkitekter gett omdömen om Karlstad och kommunen når ett medelvärde om 94 av 100 möjliga poäng från arkitektkåren. Både privatanställda arkitekter och de kommunanställda arkitekterna ger således mycket höga omdömen. Det är arkitektkårens omdöme om Karlstad som skiljer resultatet från tvåan och trean på årets topplista.

2. BORÅS (3)

Borås kommer i år på andraplats. Borås ligger stabilt på topp 10 med två stycken tredjeplatser, en åttondeplats, en fjärdeplats och nu en andraplats under de senaste fem åren. Borås uppskattas fortsatt högt av arkitektkåren och omdömet här är något högre än förra året. Även resultatet för byggande, rutiner och lagefterlevnad har stärkts ytterligare något i år.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Byggande, rutiner och lagefterlevnad ges ett något bättre omdöme i år jämfört med 2022. Borås placerar sig på en tredjeplats bland de kommuner som omfattas av totalbedömningen. Förändringen i årets resultat är inte stor men står att finna i att kommunen enligt uppgift har en rimlig balans mellan utbud och efterfrågan på bostäder för unga. Andra allmänna förklaringar till att Borås ligger högt är att Borås är medlem i Klimatkommunerna och ställer klimatkrav på byggmaterial. I Borås finns emellertid potential att stärka resultatet inom detta index. Planerat byggande i relation till genomsnittligt flyttnetto är bra. Påbörjandegraden av planerat byggande har emellertid varit något lågt. Ska Borås klättra ytterligare mot toppen skulle således fler bostadsprojekt behöva startas. Det ska här framhållas att statistiken rörande planerade och påbörjade bostäder har en viss eftersläpning, vilket innebär att siffrorna sannolikt inte speglar de förändringar i byggandet som blivit tydligt framför allt under andra halvan av 2022 och början av 2023.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkårens omdöme om Borås kommun är fortsatt mycket bra och har stärkts något jämfört med förra året. Kommunen placerar sig i år på en fjärdeplats inom detta delindex. Trots denna fjärdeplats så är det detta delindex som förklarar varför Borås inte klättrar till förstaplatsen. Trots ett mycket gott omdöme från arkitektkåren (85 av 100 poäng) ligger Borås nära tio poäng bakom årets vinnare och ettan inom detta delindex.

3. LANDSKRONA (2)

Landskrona tappar en placering till tredjeplats i Årets arkitekturkommun. Landskrona är en av de kommuner som stadigt funnits med på topp 20 listan. Första året som utmärkelsen delades ut fick Landskrona för få omdömen från arkitektkåren. Åren därefter har emellertid Landskrona kunnat bedömas och har de senaste sex åren kvalat in på topp 20 med två andraplatser och nu en tredjeplats som bästa placeringar.

Byggnad, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Landskronas poäng inom detta delindex har backat med en och en halv poäng. Landskrona kommer först på en sjuttonde plats i detta delindex och ligger nära tio poäng bakom årets tvåa. Poängen är dock bara något lägre än för årets etta. De två främsta orsakerna till de i jämförelse något lägre poängen är att Landskronas ÖP lite äldre än övriga kommuners ÖP. Vidare är Landskrona medlem i föreningen Klimatkommunerna men är inte med i den del av samarbetet som innebär att kommunen ställer klimatkrav på byggmaterial. Här kan således poängskörden ökas.

Arkitektkårens bedömning

Såväl privatanställda som kommunanställda arkitekter ger mycket höga poäng till Landskrona. Samtliga parametrar – arkitekturkompetens, bemötande, engagemang, nytänkande och dialogklimat anses fungera bra och de kommunanställda arkitekterna upplever att det finns ett genuint intresse av att värda och värna de arkitektoniska värdena. Landskrona kommer på andra plats av kommunerna på topp 20 vad gäller arkitektkårens bedömning, strax efter årets vinnare. Landskrona får hela 91 av 100 möjliga poäng från arkitektkåren.

4. SUNDSVALL (10)

Sundsvall har varit med i bedömningsunderlaget alla år utom förstå året som Årets arkitekturkommun delades ut. Det var emellertid först förra året som Sundsvall kom in på topp 20-listan. Kommunen har i år stärkt resultaten ytterligare men detta har inte skett balanserat i båda delindexen.

Byggnad, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Delindexet rörande byggnad, rutiner och lagefterlevnad har stärkts mycket i år. Förra året hade Sundsvall den tredje sämsta poängen bland de kommuner som placerade sig på topp 20. I år placerar sig Sundsvall på en delad sjätteplats och poängen har ökat med nästan 20 poäng jämfört med förra året. Detta är den näst bästa förbättringen av detta delindex bland kommunerna på topp 20. Förklaringen till att Sundsvalls poäng förbättrats ligger i att det enligt uppgift nu är en rimlig balans mellan utbud och efterfrågan på bostäder för unga. Vidare har kommunen arbetat mer medvetet med markanvisningar senaste åren. Den stora förändringen jämfört med tidigare är emellertid att kommunen uppdaterat och beslutat om ny översiktsplan samt utarbetat och antagit nya riktlinjer för bostadsförsörjningen. Trots förbättringen finns fortsatt potential att utveckla resultaten då Sundsvall inte är medlem i föreningen Klimatkommunerna och det därmed inte heller finns information om kommunen ställer klimatkrav på byggmaterial.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren – såväl privatanställda som kommunanställda arkitekter – ger mycket goda omdömen om kommunens arkitekturkompetens, bemötande, dialogklimat, nytänkande etcetera. Sundsvall har emellertid tappat en del poäng inom detta delindex. Det är framför allt de privatanställda arkitekterna som upplever att kommunens engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena men också kommunens vilja till nytänkande kan stärkas något, inte för att det är dåligt men för att det inte ges lika höga poäng som annat.

5. TYRESÖ (7)

Tyresö har varit med på rankingen alla år utom ett då antalet svar från arkitektkåren var för litet. Fem av de sex år som Tyresö kunnat rankas har kommunen legat på topp 20. Det sammanvägda resultatet och även placeringen är något högre än förra året.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Tyresös resultat inom delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad har stärkts ytterligare något jämfört med förra året. Nivån är nu mycket bra. Det som stärkts resultatet i år är att Tyresö enligt uppgift använt instrumentet för markanvisningar i samband med kommunens samhälls- och bostadsplanering. Det finns potential att stärka resultaten ytterligare om kommunen även aktualitetsprövar eller fattar beslut om ny uppdaterad översiktsplan. Nuvarande översiktsplan är enligt uppgift från 2017.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren ger sammantaget goda omdömen om Tyresö kommun. Likt tidigare år upplever emellertid de privatanställda arkitekterna att arkitekturkompetensen i kommunen kan stärkas. Vilket delvis även gäller bemötandet från kommunens tjänstemän och viljan från kommunen att pröva nya lösningar.

6. LUND (20)

Lund har legat stabilt bland topp 20 de år som Årets arkitekturkommun genomförts. Som bäst har Lund placerat sig på fjärdeplats. I långtidsrankingens placering har Lund också på en fjärdeplats, precis före Borås.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Indexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad har varit en svaghet i Lunds resultat. Poängen har emellertid ökat mycket i år och Lund placerar sig nu på en delad fjärdeplats i detta index. Denna förbättring är också skälet till att Lund klättrar femton placeringar på topp 20-listan. Det som förbättrats är att byggandet står i något bättre relation till långsiktigt flyttnetto jämfört med tidigare. Vidare har Lund antagit nya riktlinjer för bostadsförsörjningen, vilket bidrar till en bättre poäng jämfört med tidigare.

Arkitektkårens bedömning

Såväl de privatanställda som de kommunanställda arkitekterna ger höga poäng till Lunds kommun. De privatanställda arkitekterna ger något lägre omdömen än de kommunanställda. Lika i många andra kommuner ger de privatanställda arkitekterna lite lägre poäng rörande kommunens nytänkande och vilja att pröva nya lösningar.

7. VÄXJÖ (13)

Växjö har fortsatt att klättra några placeringar i år. Växjö var tvåa första året som utmärkelsen delades ut, vann andra året och kom sedan på en sjundeplats. Efter det rasade Växjö drygt 40 placeringar och ytterligare några placeringar året därefter. De senaste åren har emellertid Växjö kommit tillbaka till topp 20.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Växjö är i år tvåa vad gäller delindexet byggande, rutiner och lagefterlevnad (med 20,8 av 26 möjliga poäng). Det finns trots denna höga poäng en förbättringspotential. En av de parametrar som bedöms inom delindexet är när kommunen senast antog eller aktualiseringsprövade sin översiktsplan. Enligt uppgift antogs översiktsplanen 2005. Endast tolv av landets kommuner har äldre översiktsplaner (varav en av dessa kommuner återfinns på topp 20-listan). Växjö har emellertid fastställt nya riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen vilket ger ett stärkt resultat.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren ger ett fortsatt gott omdöme om Växjö kommuns arbete med arkitektoniska värden, lyhördhet, engagemang etcetera. Här finns fortsatt en potential att stärka resultaten genom ett utvecklat nytänkande och ökad vilja att pröva nya lösningar.

8. JÄRFÄLLA (17)

Järfälla är på topp 20 för sjätte året av sju möjliga. Årets åttondeplats är kommunens näst bästa placering. Bästa placeringen uppnåddes 2018 då Järfälla kom på en sjätteplats. Järfälla har stärkta resultat inom båda delindexen.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Järfälla får ett något bättre resultat jämfört med förra året när det gäller indexet avseende byggande, rutiner och lagefterlevnad. Förklaringen till förbättringen ligger i att Järfälla enligt uppgift nu har en uttalad arkitekturpolicy i kommunen, något som tidigare saknats alternativt inte tydligt kommunicerats. Järfälla får emellertid fortsatt en låg poäng utifrån när översiktsplanen är antagen. En aktualitetsprövning eller uppdatering av översiktsplanen skulle stärka bedömningen ytterligare.

Arkitektkårens bedömning

De kommunanställda arkitekterna ger tydligt bättre omdöme om Järfälla kommun än de privatanställda arkitekterna. Det ska emellertid framhållas att de privatanställda ändå ger goda omdömen. De privatanställda arkitekterna sätter emellertid – i jämförelse med bedömningen i många andra kommuner – ett något lågt betyg på arkitekturkompetensen i kommunen.

9. ÖREBRO (5)

Örebro tappar i år ytterligare några placeringar och hamnar i år för andra gången sedan utmärkelsen Årets arkitekturkommun delats ut utanför podiet. Första året, 2017, vann Örebro. Året efter kom kommunen trea. De tre åren därefter kom Örebro tvåa. Förra året blev det en femteplats och nu en niondeplats. Örebro är dock fortsatt klar etta i långtidsrankingen, även om Landskrona, på andraplats, knappar in något.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Örebro delar i år fjärdeplatsen i detta delindex med Lund. Resultatet för Örebro är helt oförändrat jämfört med förra året. Detta innebär att planerat byggande, påbörjat byggande i relation till planerat byggande ligger kvar på en bra nivå. Samtidigt har Örebro väl utformade rutiner och uppdaterade policys etcetera.

Arkitektkårens bedömning

Indexet som visar arkitektkårens bedömning har emellertid, likt förra året backat tydligt, vilket gör att totalpoängen för Örebro backar något och placeringen blir något längre ner på topplistan. Det som – i jämförelse med andra kommuner i topp – får lägre betyg i år är att de privatanställda arkitekterna givit svagare omdöme om arkitekturkompetensen i kommunen, bemötandet från kommunen och framför allt hur dialogklimatet fungerar. Om dessa kvaliteter kan stärkas något till nästa år kommer sannolikt Örebro åter kunna ta en podieplats.

10. HELSINGBORG (21)

Helsingborg har i år åter klättrat upp på topp 20-listan. Under de sju år som utmärkelsen Årets arkitekturkommun delats ut har Helsingborg legat på topp 20 fyra år. Årets tiondeplats är Helsingborgs bästa placering.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Resultatet för Helsingborg är vad gäller detta delindex betydligt bättre än föregående år. Planerat byggande i relation till genomsnittligt flyttnetto är något bättre än tidigare, vilket stärker resultatet. Den stora skillnaden ligger emellertid i att Helsingborg antagit en ny översiktsplan som ersatt tidigare översiktsplan från 2010. Detta stärker poängbedömningen tydligt i aktuellt delindex.

Arkitektkårens bedömning

Helsingborg får i princip oförändrat omdöme från arkitektkåren. Helsingborg har genom åren fått mellan 71 och 80 poäng av 100 från arkitektkåren, vilket är en bra nivå. De tre senaste åren har poängen legat stabilt på 74-75. Arkitekter inom privat sektor ger likt i de flesta kommuner ett lägre omdöme än de kommunanställda. Omdömet från de privatanställda arkitekterna kan möjligen stärkas utifrån hur de ser på kommunens arkitekturkompetens, engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena och kommunens nytänkande och vilja att pröva nya lösningar.

11. GÄVLE (6)

Gävle har legat på topp 20 de senaste fyra åren. Kommunen tappar några placeringar i årets jämförelse, vilket har tydliga förklaringar.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Gävle får avseende byggande, rutiner och lagefterlevnad ett något lägre resultat jämfört med förra året. Det ska emellertid framhållas att Gävle kommer först på en delad tjugonionde plats i detta delindex, en placering som delas med Uppsala och Skellefteå. Planerat byggande i relation till genomsnittligt flyttnetto är likt tidigare ungefär i balans. Gävle får emellertid inga poäng utifrån bedömning av klimatkrav på byggmaterial och kommunen är inte heller med i föreningen Klimatkommunerna. Gävle har vidare en något äldre översiktsplan och även något äldre riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen.

Arkitektkårens bedömning

Omdömet från arkitektkåren är fortsatt bra, marginell lägre än förra året. Gävle får emellertid ändå tredje bästa poängen från arkitektkåren av alla undersökta kommuner. Såväl privatanställda som kommunanställda arkitekter ger goda omdömen på ungefär samma höga nivå och för samtliga undersökta frågeställningar.

12. KARLSKRONA (16)

Karlskrona kommun är också en kommun som ofta placerat sig högt på listan. Kommunen har alla år utom ett år placerat sig på topp 20.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

När det gäller indexet som rör byggande, rutiner och lagkrav så är resultatet för Karlskrona i år något bättre. Detta förklaras av att kommunen uppdaterat och beslutat om en ny översiktsplan, vilken ersatt tidigare plan från 2010. För att stärka resultatet ytterligare skulle Karlskrona kunna tydliggöra sitt klimatarbete som inte ges några poäng enligt de kriterier som ingår i bedömningen av årets arkitekturkommun.

Arkitektkårens bedömning

Karlskrona får fortsatt ett bra omdöme från arkitektkåren. Resultatet still jämfört med förra året. Det finns emellertid fortsatt en tydlig tudelning där de kommunanställda arkitekterna ger mycket goda omdömen om kommunens arkitektoniska arbete medan de privatanställda inte upplever att kommunen håller måttet. De privatanställda arkitekterna ger förhållandevis svaga omdömen om arkitekturkompetensen i kommunen, dialogklimatet, kommunens vilja att pröva nya lösningar och kommunens engagemang för utveckling av de arkitektoniska värdena.

13. ESKILSTUNA (27)

Eskilstuna klättrar för första gången upp på topp 20-listan. Eskilstuna har omfattats av rankingen alla år men har som bäst placerat sig på plats tjugotre i tidigare jämförelser. Eskilstuna har haft en mycket positiv utveckling under de senaste åren och har klättrat från plats femtiotvå år 2020 till plats fyrtio, därefter plats tjugosju och nu alltså till plats tretton.

Byggnad, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Resultaten i båda delindexen som undersöks är ganska lika, värdemässigt. Det index som stärkts mest i år är emellertid det delindex som rör byggande, rutiner och lagefterlevnad. Här har poängen ökat med nästan tio poäng jämfört med förra året. Det som stärkts är att kommunen utvecklat och kommunicerat en sammanhållen arkitekturpolicy för kommunen. Vidare har kommunen enligt uppgift i tydligare grad använt sig av markanvisningar som instrument i sin samhällsbyggnadsplanering.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren ger sammantaget ett gott omdöme om Eskilstunas arbete med arkitektur och arkitektoniska värden. De privatanställda arkitekterna ger något lägre omdöme än de kommunanställda. Även om resultaten är rimligt goda kan noteras att de privatanställda ger Eskilstuna något lägre omdömen än genomsnittet bland kommuner vad gäller arkitekturkompetensen i kommunen och vad gäller dialogklimatet. Här finns således potential att utveckla resultatet ytterligare.

14. VÄSTERÅS (18)

Västerås har varit med på topp 20 sex av sju år men aldrig bättre än elva. I år stärks emellertid resultatet då Västerås klättrar från artonde till fjortonde plats.

Byggnad, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Västerås svaghet ligger likt tidigare år i indexet som rör byggande, rutiner och lagefterlevnad. Poängen i år har emellertid stärkts betydligt jämfört med tidigare. Tidigare har Västerås enligt uppgift inte haft tydliga riktlinjer för markanvisningar och har inte heller använt detta instrument. Enligt Boverkets datainsamling har emellertid detta förändrats till i år, vilket bidrar till ett tydligt stärkt resultat. Det som fortfarande skulle kunna stärkas är volymen planerat byggande i relation till långsiktigt flyttnetto.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren ger även i år genomgående goda omdömen. Detta gäller såväl kommunanställda som privatanställda arkitekter. Båda grupperna arkitekter bedömer de olika kvaliteterna på ungefär samma höga nivå.

15. TÄBY (24)

Täby kommun har placerat sig på topp 20 under fem av de sju år som utmärkelsen Årets arkitekturkommun funnits. Förra året tappade Täby några placeringar och hamnade utanför topp 20 men i år har resultaten inom båda delindexen stärkt och Täby har därigenom klättrat nio placeringar.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Täby får i huvudsak goda omdömen inom ramen för delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad. Kommunens resultat har stärkts något då översiktsplan och även riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning har uppdaterats. Täby skulle emellertid kunna stärka sina resultat ytterligare då kommunen inte får några poäng alls inom ramen för de kvaliteter som bedöms avseende klimat- och hållbarhetsarbete.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren, såväl privat anställda som kommunanställda arkitekter, ger Täby ett gott omdöme. Intressant att notera är emellertid att båda arkitektgrupperna sätter ganska låga poäng på kommunens nytänkande och vilja att pröva nya lösningar. Här är man överens. I övrigt är poängbedömningen hög.

16. MALMÖ (4)

Malmö har alltid legat på topp 10 men tappar i år tolv placeringar och återfinns i år först på en sextonde plats. Malmö är dock trea på långtidsrankingen men har tappat andraplatsen till Landskrona.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Förra året delade Malmö andraplatsen i detta delindex men tappar i år många poäng och placeringar. I år återfinns Malmö först på en delad tjugosjätte plats i detta delindex. Förklaringen till att Malmö tappar poäng och placeringar är att planerat byggande i relation till långsiktigt flyttnetto minskat betydligt jämfört med tidigare år. Vidare har påbörjandegraden i relation till planerat byggande fallit.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren är fortsatt mycket positiva till Malmös arbete för att ta tillvara och stärka de arkitektoniska värdena. Såväl privatanställda arkitekter som kommunanställda arkitekter ger höga poäng och höga poäng avseende samtliga delkvaliteter som studeras.

17. BOTKYRKA (54)

Botkyrka kommun har funnits med i rankingen varje år som utmärkelsen Årets arkitekturkommun delats ut. Som bäst har Botkyrka tidigare nått en tjugonionde plats. I år är emellertid Botkyrka årets klättrare genom att gå från plats femtiofyra till plats sjutton.

Byggnad, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Förklaringen till att Botkyrka klättrar så många placeringar står att finna i utvecklingen inom delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad. Botkyrka får högst poäng av alla kommuner i landet i detta delindex. Poängen har ökat med nästan trettio enheter jämfört med förra året. Likt tidigare har Botkyrka haft en god volym vad gäller planerat byggande i relation till långsiktigt flyttnetto. Vidare har och är även påbörjandegraden av planerat byggande varit god. Skillnaderna jämfört med tidigare ligger i att kommunen på ett tydligare sätt än tidigare nyttjat markanvisningsinstrumentet. Vidare har kommunen nu en uttalad arkitekturpolicy samt har uppdaterade riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen.

Botkyrka har sedan tidigare varit medlem i föreningen Klimatkommunerna men har i år även börjat ställa klimatkrav på byggmaterial vid nybyggnation av egna lokaler.

Arkitektkårens bedömning

Botkyrka har emellertid en betydande brist vid bedömningen av Årets arkitekturkommun och det är hur arkitektkåren bedömer kommunen. I detta delindex kommer Botkyrka först på plats sjuttiofyra av de nittiotre kommuner som har tillräckligt med svar för att omfattas av årets sammantagna bedömning och ranking. Botkyrka ligger här mer än trettio poäng bakom de bästa kommunerna. Varken kommunanställda arkitekter eller privatanställda arkitekter ger godkända omdömen om kommunens engagemang för att utveckla arkitektoniska värden eller vilja till nytänkande. Dialogklimat, arkitekturkompetensen men även kommunens syn på plan- och bygglovsarbetet som ett strategiskt instrument kan utvecklas. Här finns således stor potential till förbättring.

18. UPPSALA (14)

Uppsala är en av de kommuner som legat stabilt på topp 20 listan alla år. De senaste åren har dock Uppsala succesivt tappat några placeringar.

Byggnad, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Indexet som rör byggande, rutiner och lagefterlevnad får i år något lägre poäng än förra året. Uppsala har en klart bättre poäng en genomsnittspoängen i riket men den lägsta poängen (tillsammans med två andra kommuner) bland kommunerna på topp 20. Precis som förra året är det framför allt planerat byggande i relation till kommunens flyttnetto som är lågt och får en låg poäng. En starkt planläggning men då också en ökad påbörjandegrad av det planerade byggandet skulle kunna stärka resultatet. I övrigt får Uppsala kommun ett bra resultat.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren – såväl privatanställda som kommunanställda – ger emellertid mycket goda omdömen om kommunen. I detta delindex kommer Uppsala på plats åtta av alla kommuner (plast sex bland kommunerna på topp 20). Det sammantagna resultatet är också något högre än förra året. De privatanställda arkitekterna ger – likt tidigare år – tydligt lägre betyg än de kommunanställda arkitekterna. Resultatet från de privatanställda arkitekterna är dock i ändå mycket bra.

19. SKELLEFTEÅ (9)

Skellefteå har i år tappat ytterligare placeringar men är fortfarande kvar på topp 20. Skellefteå har kunnat bedömas alla år utom ett men det är endast de tre senaste åren som kommunen varit med på topplistan.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Skellefteå har tappat ytterligare några poäng vad gäller delindexet byggande, rutiner och lagefterlevnad. Bland kommunerna på topp 20 får Skellefteå (tillsammans med två andra kommuner) den lägsta poängen i detta delindex. Resultatet är dock betydligt bättre än genomsnittet bland landets samtliga 290 kommuner. Likt tidigare år ligger den största svagheten i en föräldrad översiktsplan. Enligt uppgift är kommunens översiktsplan från 1991 och har inte aktualitetsprovats därefter. Endast en kommun i landet (Dorotea, 1990) har en äldre översiktsplan.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren ger emellertid fortsatt mycket goda omdömen om Skellefteå kommuns arkitekturkompetens, bemötande, engagemang, nytänkande etcetera. Skellefteå kommer i detta delindex på en niondeplats bland de kommuner som har tillräckligt med svar för att bedömas. Poängen är emellertid något lägre än förra året, vilket tillsammans med det något lägre resultatet i även delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad medför att den totala placeringen blir lägre i år. Även om resultatet från arkitektkåren är något lägre i år ska framhållas att såväl privatanställda som kommunanställda ger mycket goda omdömen.

20. SOLLENTUNA (44)

Sollentuna klättrar i år upp på topp 20. Kommunen kom på en femtonde plats första året som utmärkelsen Årets arkitekturkommun delades ut. Sollentuna har kunnat bedömas alla år men har efter första året inte funnits med på topp 20. Förbättringar inom båda delindexen bidrar till att Sollentuna nu klättrar tjugofyra placeringar.

Byggande, administrativa rutiner och lagefterlevnad

Delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad har stärkts tydligt. Planerat byggande i relation till långsiktigt flyttnetto har emellertid försämrats, vilket ger en lägre poäng än tidigare. Men andra delar har stärkts och de främsta orsakerna till att Sollentunas poäng blir högre än tidigare är för att kommunen ersatt en äldre översiktsplan med en ny översiktsplan under föregående år. Vidare har kommunen enligt uppgift utarbetat och uttalat en tydlig arkitekturpolicy för kommunen, något som inte funnits tidigare. Sollentuna skulle kunna erhålla en högre poäng om kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen uppdaterades.

Arkitektkårens bedömning

Arkitektkåren har i år givit något högre omdömen. Arkitektkårens bedömning av Sollentunas arbete med arkitektoniska värden, nytänkande, engagemang etcetera. har också stärkts jämfört med föregående år. Här är emellertid poängbedömningen fortsatt låg i jämförelse med övriga kommuner på topp 20. De kommunanställda arkitekterna ger goda omdömen om kommunens arbete men privatanställda arkitekter delar inte denna bedömning. De privatanställda arkitekterna ger svaga omdömen om kommunens arkitekturkompetens, kommunens engagemang för att utveckla de arkitektoniska värdena i kommunen och framför allt kommunens nytänkande, öppenhet och vilja att pröva nya lösningar.

Kommuner som i år fallit utanför topp 20

Falköping (12)

Falköping kom in på topp 20 förra året men hamnar i år precis utanför topp 20 på plats tjuogoett. Resultaten är fortsatt bra i båda delindexen. En översyn av kommunens översiktsplan liksom riktlinjer för bostadsförsörjningen skulle emellertid kunna stärka resultaten avseende delindexet som rör byggande, rutiner och lagefterlevnad. Arkitektkåren ger genomgående bra omdömen om Falköping. Möjligen skulle en förstärkning av arkitekturkompetensen inom kommunen kunna bidra till ett något bättre resultat.

Umeå (8)

Umeå har varit på topp 20 tre av sju år som utmärkelsen delats ut (2018, 2019 och 2022). Förra årets placering var den bästa Umeå nått. I år tappar emellertid Umeå till den delad tjugonionde plats. Båda delindexen får lägre omdöme i år jämfört med förra året. När det gäller delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad förklaras förändringen i första hand av att påbörjat bostadsbyggande i relation till planerat bostadsbyggande har fallit tydligt. Vidare kan noteras att en uppdatering av översiktsplan, riktlinjer för bostadsförsörjning och andra policydokument kan stärka Umeås resultat. Även arkitektkåren ger ett något lägre omdöme i år jämfört med tidigare år. Sammantaget är omdömet från arkitektkåren bättre än genomsnittet bland bedömda kommuner. De privatanställda arkitekterna bedömer dock att dialogklimatet mellan kommunen och den privata näringen fungerar tämligen dåligt. Här finns således utrymme till förbättring.

Norrköping (11)

Norrköping kommer precis utanför topp 20 (plats tjuogoett). Även 2021 kom Norrköping strax utanför topp 20. Övriga år har kommunen funnits med på topplistan med två fjärdeplatser som bästa resultat. Anledningen till att Norrköping i år backar står att finna i resultatet avseende delindexet som belyser byggande, rutiner och lagefterlevnad. Det är främst en kvalitet som får en lägre poäng i år jämfört med tidigare och det är hur planerat byggande står i relation till långsiktig flyttnetto. Det långsiktiga genomsnittliga flyttnettot har minskat något mellan 2022 och 2023 men det planerade bostadsbyggandet har nära nog halverats. Arkitektkåren ger ett i det närmaste oförändrat omdöme om Norrköpings kommun. Resultatet är bra och klart över genomsnittet bland de kommuner som ingår i bedömningen.

Stockholm (15)

Stockholm har under åren 2019-2022 legat på topp 20 med en elfteplats som bästa notering. I år halkar emellertid Stockholm ut från topp 20 och landar på plats tjugosju. Resultatet förklaras av att delindexet som rör byggande, rutiner och lagefterlevnad får tydligt lägre poäng i årets utvärdering. Den främsta orsaken till att resultatet försämras är att påbörjandegraden (andelen påbörjat bostadsbyggande i relation till planerat byggande) fallit tydligt. Det är inte omöjligt att den konjunkturförändring som skett inom bostadsbyggandet har fått ett visst genomslag i siffrorna för Stockholm. När det gäller delindexet som rör arkitektkårens bedömning ges Stockholm i många delar bra omdömen av såväl kommunanställda som privatanställda arkitekter. Resultatet har också stärkts något jämfört med förra året.

Karlshamn (19)

Karlshamn har i år tappat ytterligare placeringar och återfinns i år först på en fjortionde plats. Förklaringen till att Karlshamn får ett svagt sammantaget resultat beror i första hand på delindexet rörande byggande, rutiner och lagefterlevnad. Det synes finnas en god planering för nyproduktion av bostäder men påbörjandegraden är mycket svag. Vidare kan noteras att vissa styrdokument är något till åren komna. Karlshamn erhåller heller inga poäng avseende de klimatkriterier som bedöms inom ramen för detta delindex. Genom åren har Karlshamn alltid fått mycket goda omdömen från arkitektkåren. Så är fallet även i år, även om resultaten är tydligt lägre än förra året. Både privatanställda och kommunanställda arkitekter uppskattar kommunens arbete utifrån undersökta parametrar.

Övriga kommuner

Nedan följer en lista (i alfabetisk ordning) för de kommuner som har tillräckligt många bedömningar från arkitektkåren för att få en sammanvägd bedömning av båda delindexen. Totalt kan 93 kommuner analyseras. Nedan redovisas de 68 kommuner som inte beskrivits ovan.

Ale	Knivsta	Staffanstorp
Arvika	Kristianstad	Stenungsund
Boden	Kungsbacka	Strängnäs
Borlänge	Kungälv	Sundbyberg
Burlöv	Kävlinge	Södertälje
Båstad	Lidingö	Tanum
Danderyd	Lidköping	Torsby
Ekerö	Linköping	Trelleborg
Enköping	Lomma	Trollhättan
Eslöv	Luleå	Uddevalle
Falkenberg	Mora	Upplands Väsby
Gislaved	Mölnadal	Upplands-Bro
Gotland	Nacka	Vallentuna
Göteborg	Norrtälje	Varberg
Halmstad	Nyköping	Vaxholm
Haninge	Nynäshamn	Vellinge
Huddinge	Orust	Värmdö
Härjedalen	Partille	Ystad
Härryda	Salem	Åre
Hässleholm	Sigtuna	Åstorp
Höganäs	Simrishamn	Ängelholm
Jönköping	Skövde	Österåker
Kalmar	Solna	